

temveč tu je tako delo absolutno nemogoče. Učiteljstvo tukajšnjega ljudstva ne bo dvignilo, ker ima samo svoji dve roki in ker se stalno menjava. V tem pogledu bi bilo treba tu edino korenite materialne izpremembe, vsi poizkusi idealnih učiteljev so samo malenkosti, ki v narodu ne zapustijo nobenega sledu in izginejo takoj z učiteljem. Izjave, da se da narediti marsikaj, če se hoče, da ima vsaka malenkost svojo vrednost, so v tej okolici samo obrabljene fraze. To je popolnoma objektivno spoznanje vsakega tukajšnjega učitelja. In tudi moje.

Jezik mi ne dela posebnih preglavic in tudi ostalim kolegom ne. Morda tudi otrokom ne. Toda to je slučaj. Prav lahko pa bi bilo popolnoma obratno. Nisem bil v vojski, učiteljske pa da premalo in kako bi bilo, če bi imel težave z jezikom. Ne zaradi mene, zaradi otrok. Na to ni nihče mislil, ko nas je nastavljal tu doli. Poučujem verouk, pravoslavni veroizpoved. Otroci so me naučili pokrižati se in skleniti roke pri molitvi. Bog ve, če verujejo v iskrenost pouka, ne mislim veroizpovedi vere in verskih dogem samih, če so morali naučiti učitelja molitve. Dvomim. Učijo me raznih izrazov, ki jih ne poznam, prav pri narodnem jeziku. Kako bi bilo, če bi naš otroci učili učitelja slovenščine, slovenskih izrazov. Začetni stvarni pouk v prvem razredu naj bi bil neprekinjen podaljšek njihovega otroškega domačega življenja. Jaz pa ga ne poznam. Saj sem življenje našega otroka poznal samo zato, ker sem bil sam

naš otrok. Pa naj ga tukaj spoznam takoj prve mesece. Saj ga opazujem, ali poleg boljše volje vse to ni tisto, kar bi moralo biti. Tako je postalo vse skupaj za nas sicer zelo interesantno, vendar je v svojem najglobljem bistvu le samo potvarjanje resničnega življenja. Neuspela kopija. In ko si vse to sam iskreno priznam, točno vidim kako vse to vpliva na moje pedagoško oblikovanje. Upam, da otroci tega ne razumejo.

Od svojih kolegov sem oddaljen 2, 3 in 6 ur. Pošta prihaja neredno, 7, 10, tudi 20 dni potrebujejo pošiljke za pot od Ljubljane do Črne Reke. Kdo, ki živi v teh krajih, mi more zameriti neko mero dolgočasnja in morda sem in tja kak obisk k tovarišu. Hrana taka, kot se pač more in stanovanje tako, kot pač je. Vse je le kot se pač more.

In naše pedagoško izoblikovanje, ko se vrnemo v Slovenijo, bo tudi takšno, kot se je pač moglo. Ko se vrnemo nazaj, kar brez dvoma upamo in želimo, bomo na novih službenih mestih zopet popolni začetniki, le s to razliko, da ne bomo več tako mladi. Saj že sedaj nismo. To bo škoda, ne toliko za nas kot za mladino, ki nam bo dodeljena v varstvo.

Marsikdo med vami bo zelo kritično pogledal na te moje misli, toda iskrene so in začetnikove. Ponavljam pa še enkrat, da je za to okolico mišljenje, da se vse more storiti, če se hoče, prazna fraza. Dandanašnje prilike v svetu vam dajejo dokaz za to.

Demšar Mirko

† Franjo Krajnc

Po večmesečnem težkem trpljenju je 5. t. m. preminul v Celju tov. Franjo Krajnc, učitelj v pok., v 73. letu življenja. Bridko je odjeknila ta vest v središču mnogoštevilnih pokojnikovih znancev in čestilcev, zlasti pa tovarišev.

Ugledni pokojnik je bil rojen 1867. v Rajhenburgu in je maturiral na mariborskem učiteljskem. Kot učitelj je prišel 1895. iz Ruš na okoliško deško šolo v Celju, kjer je služboval 30 let do svoje upokojitve. V tej dobi se je za slovenski značaj Celja in okolice vodila ogorčena borba. Med glavnimi utrditvami zatiranega slovenstva je bila okoliška šola, stoječa sredi mesta, ki jo je vodil nepozabni učiteljski organizator in predsednik Celjskega učiteljskega društva Armin Gradisnik. Odlični učiteljski zbor je neustrašno posegal v borbo proti navalom tujstva ter vcepil narodno zavest mladini. V tesne, mračne prostore te prenapolnjene šole je pokojnik prinašal deci obilo vedrega sonca, ki je žarelo iz njegove jasne, optimistično usmerjene osebnosti. Zlasti kot elementarni učitelj je bil izredno dober metodik in, blagor otroku, ki mu je on odpiral pot k znanju, saj je bil njegov razred dom veselega dela. Mnogo let je bil tudi učitelj telovadbe na slovenski nižji gimnaziji. Vrsta društev ga šteje med svoje najzaslužnejše člane.

V veliko zadoščenje mu je bilo, da je po svoji upokojitvi kot član krajevnega šolskega sveta za Celje-okolico mogel sodelovati pri realizaciji večdesetletnih naporov:

Splošne vesti

— Božične počitnice. Prosvedno ministrstvo je odredilo, da bodo letošnje božične počitnice trajale od 23. decembra do 10. januarja.

PRAZNA MESTA V SREZU SLOVENJ GRADEC

so na šolah: Velenje, Šoštanj in Pameče. — V Pamečah je prazno mesto za šolskega upravitelja, ker je šola razširjena v 3 razrednico. Lepo stanovanje! Le 2 km do Slovenj Gradca.

— Dravska finančna direkcija razglasa: Vsi državni upokojenci(ke), ki so zase in za svoje rodbinske člane dobili železniške legitimacije od dravske finančne direkcije, naj jih čimprej predložijo tej direkciji zaradi podaljšanja veljavnosti za prihodnje leto, zlasti če nameravajo legitimacije uporabljati takoj v začetku leta 1940. — Vsaki legitimaciji je treba priložiti železniško znamko za 2 din, ki je v legitimaciji nihče ne sme prilepiti sam. — Predložene poštne znamke ali kolke bo direkcija upokojencem vračala, ker jih ne more uporabiti. Tudi denarja za znamke direkcija ne bo sprejemala, ker železniških znamk nima v zalogi. — Železniški legitimaciji naj vsak upokojenec priloži tudi odrezek (kupon) ček. nakaznice, po kateri je prejel pokojnino za zadnji mesec, ker je sicer mnogokrat težko ugotoviti njegovo istovetnost. Tudi prošnji za novo železniško legitimacijo je vselej treba priložiti odrezek (kupon) ček. nakaznice, za stroške pa je treba finančni direkciji poslati 20 din v gotovini.

DRUŠTVO UPOKOJENEGA UČITELJSTVA

Kakor ima učiteljski stan dokaj vsakovrstnih prosvetnih in stanovskih ustanov in udruženj ter podpornih institucij, tako ima upokojeno učiteljstvo poleg teh še svoje društvo, ki je bilo ustanovljeno pred 26 leti za medsebojno podporo in pomoč.

Po smrti vsakega člana se izplača postavnim dedičem tolikokrat po 6 din, kolikor šteje društvo članov(ic). In ta dediščina se v tem žalostnem in težkem trenutku takoj nakaže, ker društvo razpolaga že s tolikšno prihranjeno zalogo.

S pristopom v društvo vsak član poveča svoje prihranke dedičem za lepo vsoto. Ta dediščina bi bila znatnejša, če bi večina upoko-

jenega učiteljstva bila včlanjena v društvo. Članice so lahko tudi učiteljeve soproge ali vdove, četudi niso bile učiteljice.

Poleg prispevka za vsak smrtni primer 6 din, je plačati letno 5 din za upravne stroške in pri vstopu tudi vpisnino, ki je pa neznatna.

Ker se nahaja velika večina upokojenih stanovskih tovarišev(ic) izven društva, se tem potom vpljudno vabijo k pristopu. Ne odlašajte s tem, ker po enem letu upokojitve je treba doplačati smrtne primere za dobo pred enim letom.

Čem več nas bo, tem večja bo posmrtnina ali zapuščina. Pa čim bolj smo združeni, tem več bomo imeli tudi vpliva na merodajnih mestih pri eventualnem zboljšanju našega gmoletnega položaja in drugih pravic za upokojence. Le v slogi in tesni povezanosti obstoji moč in veljava vseh in posameznikov.

Vabljeni ste vsi brez razlike mišljenja, ker društvo je strogo stanovsko.

Zahtevajte prijavo in vabilo, v katerem je vse pojasnjeno.

— Kraljevska banska uprava (prosvetni oddelek) je priporočila ljudskim, meščanskim, srednjim učiteljskim in vsem ostalim šolam, naj bi bil list »Sadjar in vrtnar« v vsaki šolski knjižnici. — Ob tej priliki priporočamo list za razredno čtivo posebno v višjih ljudskih, meščanskih, kmetsko in gospodinjstvo nadaljevalnih šolah. Posamezne številke, tudi po 30–40 in več enakih pošiljamo šolam poštne prosto po 25 par, 100 števil 20 din.

RAZPIS USTANOVE

Žensko društvo v Mariboru razpisuje »Ustanovo Gisele in Albine Lasbacher, Ruše«, in sicer 4 štipendije po 1000 din in 6 štipendij po 500 din. Pravico do ustanove ima po oporoki uboga deca slovenskega narodnosti in rimsko-katoliške vere. Prednost pri podelitvi ustanove imajo zakonski otroci brez staršev, v prvi vrsti pa zakonske deklice brez staršev, ki so bili učiteljskega stanu. Prošnje je nasloviti do 15. januarja 1940. na naslov: Žensko društvo v Mariboru, v roke g. Juvanič Olge, šolske upravitelje v pokoji, v Mariboru, Ciril-Metodova ulica 18, II. nadstr.

Za žensko društvo:

Ivanka Lipold,

Olga Juvanič,

predsednica,

upraviteljica ustanove.

— Namesto venca na grob svojemu nepozabnemu tovarišu Franju Krajncu je daroval tov. Fran Voglar, šolski upravitelj v p. v Celju, znesek 100 din socialnemu fondu JUU sreskega društva v Celju. Prav tako je v isti namen naklonil učiteljski zbor II. deške ljudske šole v Celju 200 din. Iskrena hvala!

Osebnе zadeve

—i Z odlokom prosvetnega ministra so postavljeni za učitelje (-ice) naslednji učiteljski abiturienti: Martin Fuis v Kuzmi (Murska Sobota), Rozina Fuis v Kuzmi (Murska Sobota), Viljem Zupan v Vidomcih (Murska Sobota), Štefanija Bulovec v Svetini pri Celju, Nada Žun, Dole pri Litiji, Ferdo Ulaga v Domoševcih (Murska Sobota), Marjin Prosen v Krvavi peči (Kočevje), Vladimira Germek v Fikšinih (Murska Sobota), Stane Kavčič v Dobrovnih (Dolnja Lendava), Helena Kacič v Cajnarjih (Logatec), Marija Pratinč v Marjancih (Murska Sobota), Gracijan Marion v Mariji Reki pri Celju, Friderik Mihelič, Sveti Marko niže Ptuj, Franc Lobnik, Apače (Ljutomer), Janez Scholmayer, Božjakovo (Kočevje), Boris Studenička v Pirnici (Dravograd), Helena Sterle-Rožanec, Vidomci (Murska Sobota), Otilija Bizjak-Zlegel pri Svetem Martinu na Pohorju, Mihaela Košir v Koprivni (Dravograd), Iva Čev v Rajhenavi pri Kočevju, Alojzija Robič v Serdici (Murska Sobota), Marija Krivec v Sinjem vrhu (Crnomeli), Ivana Križan v Kuzmi (Murska Sobota), Pavla Lobnik, St. Rupert (Slov. Gradec), Matilda Močnik (Sv. Martin na Pohorju), Marija Marenčič, Javorje (Škofja Loka), Ana Papis, St. Rupert (Maribor, levi breg), Matilda Pertot, Sv. Martin na Pohorju, Ida Ribič, Znanjave (Murska Sobota), Olga Sršen v Brigi pri Kočevju, Julijana Cvetko v Strojni pri Dravogradu, Marta Kustišek v Genterovcih, Nikolaja Vrhovnik v Bahal pri Crnomlju, Ivanka Kranjc pri Sv. Tomažu pri Ptuj.

—i Za učiteljico-vrtnarico je postavljena na Muti pri Dravogradu Darinka Dukič.

—i Po prošnji je prestavljen Ludvik Mašat, upravitelj ljudske šole na Pragerskem, v Luče v gornjegrajskem okraju.

Mladinska matica

—mm V letošnjih rednih publikacijah izidejo sledeče knjige:

1. Arnošt Adamič: Ljudje v viharju.

2. Josip Ribičič: Nerga in

3. Oskar Hudales: Mama, kruha.

Ribičič nas pelje s svojo »Nergo« v kraljestvo čebel. Delo je pisano za naše najmlajše, živahno in veselo, a ne samo za zabavo. Otroci igraje spoznavajo vse čudovito življenje v tem zanimivem kraljestvu.

Adamič nam kaže v svoji povesti v pestrih slikah zadnjo fazo svetovne vojne, ko je Avstrija že začela razpadati, ko je naš zaslužni narod že začel dvigati glavo, pa do popolnega poloma stare monarhije in do ustanovitve svobodne Jugoslavije.

Hudalesova knjiga »Mama kruha« izide kot realna knjižica. A delo je pisano, kot vse

Naša gospodarska organizacija

—g Zadrudnikom Učit. samopomoči. Že v prvih dneh meseca decembra 1939, smo izgubili 6 zadrudnikov. Umrli so: Burnik Alojzija, Maribor; Bežek Hedvika, Varaždin; Cvetko Fran; Maribor; Krajnc Franjo, Celje; Šijanec Olga, Ormož, in Zahrer Vilko, Kozje. Že v zadnjem obvestilu (od 30. nov. 1939.) v »Učit. tovarišu« smo vam sporočili, da ima US nad 80.000 din pri članih. Nekateri zadrudniki čakajo in odlašajo s prispevki od meseca do meseca. Tem se naberejo končno visoki zneski, ki jih res ni lahko takoj poravnati. Zadrudna uprava pa mora izplačevati posmrtnine takoj po prejemu potrebnih listin. Kako naj pa izplača nove posmrtnine, če se one iz prejšnjih mesecev niso vplačane od članov? Prosimo vse zadrudnike, posebno še one, ki so prejeli v zadnjih dneh novembra opomine in obračune za večje zneske, da takoj poravnajo vse zaostanke. Brez vplačil ni posmrtnin! Zadrudna uprava US

Učiteljski pevski zbor JUU Emil Adamič

—pev. OBVESTILO. Prihodnji pevski tečaj se bo vršil 3., 4., 5. in 6. januarja 1940. v prostorih Glasbene Matice v Ljubljani. Kakor smo sporočili že v svoji zadnji okrožnici, bo prva dva dneva (3. in 4. januarja) vadil samo ženski zbor, tretji dan (5. januarja) se mu priključi moški zbor. Začetek pevskega tečaja za ženski zbor je 3. januarja ob 10. uri dopoldne, začetek skupne vaje mešanega zbora pa 5. januarja ob 9. uri dopoldne. Ker je ta pevski tečaj predzadnji kot priprava za nastop v Škofji Loki in Šoštanju, je strogo obvezen za vse članstvo zbora. Opozorjamo še posebno na ono točko naše zadnje okrožnice, v kateri je odbor poudaril nujnost in važnost pevskega tečaja v času letošnjih božičnih počitnic. Tajništvo.

Stanovska organizacija JUU

Iz društev

Vabila

— JUU — SRESKO DRUŠTVO KOZJE bo zborovalo v soboto, dne 16. decembra t. l. ob 10. uri v ljudski šoli v Kozjem s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo o situaciji v organizaciji. — 2. Delovni program za tekoče leto. — 3. »Vprašanje mladega učiteljstva z ozirom na šolo in organizacijo« — referira Kert Jože. — 4. Slučajnosti in predlogi. — To zborovanje bo posvečeno predvsem vprašanju mladšega učiteljstva-pripravnikov. Ker je v področju našega društva 60 % pripravnikov, je pričakovati polnoštevilno udeležbo. — odbor.

Poročila

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO GORNJI GRAD je zborovalo 18. novembra t. l. v Mozirju ob pičli udeležbi 24 članov = 48 %. Zborovanja se je udeležil odposlanec sekcije tov. Drago Supančič, ki ga je tov. predsednik toplo pozdravil, kakor tudi nove člane in ostale udeležence.

Tov. sekcijski tajnik Supančič je najprej pojasnil članstvu, da likvidacija in prevlečenje celotnega društva ni dopustno, ker nasprotuje § 15. Pravil JUU. Zato mora društvo obstajati še dalje. Podal je situacijsko poročilo, nakar je dajal pojasnila na razna vprašanja. — Tov. predsednik še enkrat pojasni, kako je prišlo do predloga o likvidaciji društva. — O dopisih poročila tov. tajnika in prosi tov. upravitelja za podatke o dolgovih krajevnih šolskih odborov. — O predsedniškem zboru v Ljubljani poročata tov. preds. in predlaga referat za prihodnje zborovanje: za novo ureditev naše organizacije.

Nato prečita tov. preds. načrt za aktivizacijo članstva in delovni program, kakor ga je izdelala sekcija in ki si ga mora sestaviti tudi naša društva. V prvi vrsti se sprejme njegov predlog, po katerem naj bi se vršila zborovanja v sledečem vrstnem redu: 1. v Radmirju, 2. v Šmartnu ob Paki, 3. v Gorgradu. Določijo se tudi teme referatov za zborovanja:

1. Socialno-ekonomski položaj žene v Gornji Savinjski dolini.

2. Socialne prilike v hribih.

3. Kulturne razlike v našem srezu.

dosedanje njegove knjige, beletristično. Po snovi je izredno zanimivo, originalno in aktualno.

—mm Peta številka »Našega roda« izide takoj po božičnih počitnicah.

—mm Poverjenike obveščamo, da je tretja številka »Našega roda«, ki je pošla, že ponatisnjena in da so sedaj zopet vse številke na razpolago tudi za nove naročnike. »Naš rod« je največji, najboljši in najbolj razširjeni list v državi. Za malenkostno mesečno naročnino 2,50 din prejmete naročniki celotni letnik lista in poleg tega še 3 lepe, bogato ilustrirane knjige. Mladinska matica ne išče s svojimi publikacijami materialnega dobička, ker ji gre le za to, da razširi dobro slovensko čtivo med našo mladino. Zato je vredna tudi vse podpore. Agitirajte zanjo! Pridobivajte ji čimveč naročnikov!

4. Študij prehrane prebivalstva našega sreza. Na tozadevni anketi, ki jo bo začel »Učit. pokret«, bomo delali tudi v našem srezu.

Tov. predsednik pojasni volilni pravilnik, nakar otvori volilni akt. Vložena je bila samo ena lista, na kateri pa se izmenja najprej predsednik, nato še tajnik, ker tov. Predan predlaga namesto sebe tov. Hudalesa za predsednika, tov. Goleževa pa za tajnico. Tov. Golež izjavi, da mesta ne more sprejeti, ker se namerava včlaniti v celjsko društvo. Zaradi te izjave sprejme zbor predlog tov. Predana, da se naj od sekcije zahteva, naj anulira dovoljenje, ki ga ima učit. v Šmartnem. Ker tov. Golež vztraja na svojem, se določi za njenega namestnika tov. Gerkman, ki bo prevzel tajništvo v primeru, da tovarišča odstopi. Volitve so se vršile z aklamacijo in je predložena lista bila soglasno sprejeta. Predsednik Hudales Oskar, podpredsednik Počkaj Miro, tajnica Golež Jadviga, namestnik Gerkman Stane, blagajničarka Stiglic Jožica, odbornika Petrač Vranc in Zupančič Maks. Nadzorni odbor: Predan Drago, Vičič Staniko in p. Marovt Hubert. Referenti za razna vprašanja: Kotnik Zorko, Zekelj Alfred. Stanovsko častno razsodišče: Počkaj Miro, Vičič Anica, Pachner Polde.

Pri slučajnostih priporočila tov. Rozman Učit. tisk. in predlaga, naj si Učit. tisk. osnuje podružnico v Celju, kjer bi gotovo dobro uspevala. Za poverjenika Učit. tisk. se izvoli tov. Hrobat. Tov. Kotnik dobi pojasnilo zaradi ukinitve vzporednic in priporočila učiteljstvu, naj se včlani v SSM.

Hudales Oskar, preds.

J. Golež, zap.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO SLOVENJ GRADEC je zborovalo 2. nov. 1939. v Slovenj Gradcu. Uvodoma je predsednik naglašal, da zborujemo v tednu, ki je posvečen našim izselencem. Osvetljuje ta problem, ki je odprta rana na našem narodnem telesu. Njegova druga misel je veljala onim trem, ki so po običnem zboru zapustili našo organizacijo. O poteku zbora predsednikov v Ljubljani je poročal predsednik; zraven ostalega je omenjal, da se začnejo ti zbori prepozno. Mnenja je, da se morajo pričeti ta zborovanja zaradi obširnega programa že ob 8. uri, ker bi bilo v tem primeru pač dovolj časa, da se